

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE
Komisija za varstvo gorske narave
Usposabljanje za: VARUH GORSKE NARAVE

Seminarska naloga

RAZLOGI ZA PREPOVED OZIROMA OMEJEVANJE NABIRANJA UŽITNIH GOZDNIH DOBRIN

Mentor:
DUŠAN KLENOVŠEK, prof. biol. in kem.

Avtorica:
NINA HLADIN
Kolesarsko-pohodniško društvo
Hej, gremo naprej

Maribor, avgust 2014

KAZALO

1 UVOD.....	3
2 GOZD.....	4
2.1 Vloge gozdov.....	5
2.2 Skrb za gozdove.....	5
2.3 Institucije.....	6
2.4 Pravna podlaga.....	6
3 GOZDNI SADEŽI OZIROMA PLODOVI.....	9
4 GLAVNI RAZLOGI ZA VAROVANJE GOZDA – RAZLOGI, ZARADI KATERIH SE V GOZDOVIH OMEJUJE NABIRANJE.....	11
4.1 Vir hrane za ljudi.....	11
4.2 Vir hrane za živali.....	11
4.3 Vir hrane drevesom in drugim rastlinam – sobivanje, soodvisnost.....	12
4.4 Čebelarjenje.....	12
4.5 Zrak.....	13
4.6 Rekreacija.....	13
4.7 Sproščanje – pomirjujoč učinek.....	13
4.8 Medicina.....	14
4.9 Vizualna dobrina.....	14
4.10 Ohranjanje naravnega ravnovesja za biotsko pestrost.....	14
4.11 Zaščita lastnikov in njihove lastnine.....	14
4.12 Blaženje vplivov klimatskih sprememb.....	15
4.13 Vir pitne vode.....	15
4.14 Protierozijska vloga.....	15
4.15 Raziskovanje in učenje.....	16
5 ZAKLJUČEK.....	17
6 VIRI IN LITERATURA.....	19

1 UVOD

Gozdovi in vse, kar je z njimi povezano, je za vse nas zelo pomembno. Ker se ljudje v povezavi z gozdovi pogosto srečujemo z omejitvami in prepovedmi sem se odločila, da napišem seminarsko nalogo prav o tej temi.

Osredotočila se bom na gozdne dobrine - sadeže oziroma plodove in skušala razložiti, zakaj je pomembno, da ne ropamo gozdov, temveč omejimo njihovo (u)porabo. Menim namreč, da se velika večina ljudi ne zaveda, da s svojimi dejanji škodujemo gozdu, ki je za nas življenjsko pomemben. Zakoni sicer obstajajo, vendar mislim, da je potrebno spremeniti mišljenje in zavedanje ljudi, saj s prisilo ne bomo dosegli tako velikega učinka kot s tem, da na primeren način ljudem pojasnimo kakšno uporabno vrednost imajo za nas gozdovi.

Na začetku bom na kratko opredelila osnovne pojme, o katerih bom v seminarski nalogi govorila, nato bom na kratko naštela in opisala gozdne dobrine - sadeže oziroma plodove, ki jih v slovenskih gozdovih najpogosteje nabiramo, omenila bom pravne predpise, ki se dotikajo obravnavane tematike in naštela ter pojasnila najpomembnejše razloge za omejevanje oziroma prepovedovanje nabiranja.

2 GOZD

Zakon o gozdovih v drugem členu gozd opredeljuje kot:

- zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem v obliki sestoja, ki lahko doseže višino najmanj 5 metrov in ima površino najmanj 0,25 hektarja;
- zemljišče v zaraščanju na površini najmanj 0,25 hektarja, ki se zadnjih 20 let ni uporabljalo v kmetijske namene in na katerem lahko gozdno drevje doseže višino najmanj 5 metrov ter je pokrovnost gozdnega drevja dosegla 75 odstotkov;
- obrečni in protivetrni pasovi, širši od ene drevesne višine odraslega drevja, na površini najmanj 0,25 hektarja.

Slovenija spada med najbolj gozdnate države v Evropi; po gozdnatosti je na tretjem mestu, takoj za Finsko in Švedsko. Gozd obsega več kot 60 % površine naše države. Ena izmed pozitivnih značilnosti slovenskih gozdov je zelo velika vegetacijska pestrost, ki izhaja iz raznolikih geoloških razmer, razgibanega reliefa in mešanja celinskega, sredozemskega in alpskega podnebja. Glede na vrstno sestavo so slovenski gozdovi dobro ohranjeni.

Vir: <http://www.zelenaslovenija.si/novice/2291-nova-strategija-eu-za-gozdove>

2.1 Vloge gozdov

Število vlog gozdov se je vedno povečevalo in se še vedno veča. Gozd kot ekosistem je najpopolnejša življenjska skupnost. Je naravna dobrina in izrazito mnogoplasten ter tako predstavlja gospodarsko korist, pomembno sooblikuje fizično okolje in ostaja enako pomembna sestavina človekovega duhovnega sveta. Človek išče koristi in gozd s svojim delovanjem, s svojimi funkcijami zadovoljuje določene človekove materialne in nematerialne potrebe.

3. člen Zakona o gozdovih našteva najpomembnejše funkcije gozdov. Te so:

- ekološke: varovanje gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti ter klimatska funkcija;
- socialne: zaščitna funkcija – varovanje objektov, rekreacijska, turistična, poučna, raziskovalna, higiensko – zdravstvena funkcija, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine, obrambna ter estetska funkcija;
- proizvodne: lesnoproizvodna funkcija, pridobivanje drugih gozdnih dobrin ter lovnogospodarska funkcija.

Vloge so med seboj povezane, prepletene. Mnogokrat sobivanje med njimi ni enostavno, kajti nobena od vlog naj ne bi prestopila meje nosilnih zmogljivosti. Pogosti so konflikti med okolju ohranjajočimi vlogami gozda in okolju obremenjujočimi.

Pri pospeševanju posameznih vlog gozda nas morajo voditi tri načela, ki so tudi osnovna načela pri gospodarjenju z gozdovi v Sloveniji:

- sonaravnost,
- trajnost,
- mnogonamenskost.

To pomeni, da gre za integracijo vseh funkcij (vlog) gozdov in njihove rabe, upošteva območne posebnosti, gospodarske razmere in družbene potrebe ter optimalni donos materialne in nematerialne rabe gozdov, vezane na trajnost donosov vseh funkcij oz. vlog gozda z ukrepi, ki so sorodni naravi. Človek je torej prisiljen iskati kompromis med tem, kar hoče in tistim, kar gozd in gozdni prostor zmore. Gre za kompromis med javnim in zasebnim interesom ter samoohranitveno močjo gozda. Vse to je osnova za ohranitev in uspešen razvoj gozdov ter hkrati tudi za ohranitev človeku prijaznega bivalnega okolja.

2.2 Skrb za gozdove

Za slovenske gozdove skrbijo njihovi lastniki. Slovenski gozdovi se delijo na javne in zasebne. Javni so v lasti Republike Slovenije ter v upravljanju Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov ter v lasti občin, zasebni pa so v lasti fizičnih in pravnih oseb. Lastninska pravica na gozdovih se izvršuje tako, da je zagotovljena njihova ekološka, socialna in proizvodna funkcija.

V Sloveniji prevladujejo gozdovi v zasebni lasti. Zasebna gozdna posest je zelo razdrobljena, kar otežuje optimalno izrabo lesa in potenciala gozda, vendar pa hkrati pogojuje tudi vrstno in strukturno pestrost zasebnih gozdov.

2.3 Institucije

Največja institucija, ki opravlja javno gozdarsko službo v Sloveniji, je Zavod za gozdove (ZGS). Poleg Zavoda za gozdove so še druge institucije, ki vplivajo na ohranitev in razvoj gozdov v Sloveniji:

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije,
- Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS,
- Oddelek za gozdarstvo in obnovljive vire pri Biotehniški fakulteti,
- Gozdarski inštitut Slovenije,
- Zveza gozdarskih društev,
- Društva lastnikov gozdov,
- Zavod RS za varstvo narave,
- Lovska zveza Slovenije,
- druge organizacije s področja varstva okolja,
- nevladne organizacije s področja varstva okolja.

2.4 Pravna podlaga

V Sloveniji se gozdov in vsega, kar je povezano z njimi, dotikajo predvsem naslednji zakoni in uredbe:

- **Zakon o gozdovih**, ki ureja varstvo, gojenje, izkoriščanje in rabo gozdov ter razpolaganje z gozdovi kot naravnim bogastvom s ciljem, da se zagotovijo trajnostno sonaravno ter večnamensko gospodarjenje v skladu z načeli varstva okolja in naravnih vrednot, trajno in optimalno delovanje gozdov kot ekosistema ter uresničevanje njihovih funkcij.

3. člen Zakona o gozdovih pravi, da je raba gozdov skupni izraz za izkoriščanje funkcij gozdov, ki je po tem zakonu dovoljeno tudi nelastnikom gozdov (nabiranje gob, plodov gozdnega drevja in drugih rastlin, ki rastejo v gozdovih, nabiranje zelnatih rastlin in njihovih delov, čebelarjenje, gibanje po gozdovih, rekreacija v gozdu ipd.).

25. člen zgoraj omenjenega zakona pa pravi tudi, da se lahko v gozdovih, v katerih bi se z nabiranjem živali, plodov, gob ali rastlin ogrožala katera koli rastlinska ali živalska vrsta oziroma funkcija gozdov, nabiranje omeji ali prepove. Omejitev vrste, količine, načina, kraja in časa nabiranja ali prepoved nabiranja predpiše minister, pristojen za gozdarstvo.

V gozdovih, kjer lastnik drevje goji tudi zaradi plodov, se lahko drugim nabiranje takih plodov prepove. Prepoved na predlog lastnika gozda odredi pristojni organ lokalne skupnosti.

- **Zakon o ohranjanju narave**, ki določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot z namenom prispevati k ohranjanju narave.
- **Zakon o varstvu okolja**, ki ureja varstvo okolja pred obremenjevanjem kot temeljni pogoj za trajnostni razvoj in v tem okviru določa temeljna načela varstva okolja, ukrepe varstva okolja, spremljanje stanja okolja in informacije o okolju, ekonomske in finančne instrumente varstva okolja, javne službe varstva okolja in druga z varstvom okolja povezana vprašanja.
- **Pravilnik o varstvu gozdov**, ki podrobneje določa ukrepe za ohranjanje biotskega ravnovesja v gozdnem prostoru, ukrepe za preprečevanje gozdnih požarov in poškodovanosti gozdov zaradi škodljivih abiotskih dejavnikov, ukrepe za preprečitev širjenja in zatiranje rastlinskih bolezni in prenamnoženih populacij žuželk ter sanacijo poškodovanega gozda, posege, ki gozd razvrednotijo oziroma poškodujejo, pogoje za rabo gozdov, vsebino programa varstva gozdov in naloge poročevalsko, prognostično-diagnostične službe za gozdove.
- **Uredba o varstvu samoniklih gliv**, ki ureja varstvo samoniklih gliv in z njim povezana pravila ravnanja zaradi ohranjanja biotske raznovrstnosti in naravnega ravnovesja.
- **Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah**, na podlagi katere je narejen **Seznam zavarovanih domorodnih rastlinskih vrst v Sloveniji**. Poleg splošnih določil vsebuje tudi dve prilogi. V poglavju A je seznam zavarovanih rastlinskih vrst, ki so domorodne na območju Republike Slovenije. V poglavju B je seznam, ki vsebuje zavarovane rastlinske vrste v interesu Evropske skupnosti, ki niso domorodne na območju Republike Slovenije in niso predmet tega seznama. Slovenija mora kot država članica Evropske unije zagotoviti ustrezno varstvo tudi za tiste prosto živeče rastlinske vrste, ki sicer niso domorodne v naši državi, vendar pa so ogrožene na območju drugih držav članic Evropske skupnosti in navedene na seznamih Direktive o habitatih.

Rastlinske vrste zavarujemo zaradi tega, da bi ohranili pestrost narave. Zato ne zavarujemo le na pogled lepih in zanimivih rastlin, ampak vse tiste vrste, za katere obstaja možnost, da bodo na nekem območju izumrle.

Rastline na seznamu imajo oznake, ki pojasnjujejo naslednje:

- C – pogojno dovoljen odvzem iz narave in izkoriščanje,
- H – ukrepi za ohranjanje ugodnega stanja habitata rastlinske vrste,
- H* - rastlinska vrsta, pri kateri je treba prednostno upoštevati ohranjanje ugodnega stanja habitata,

- O – rastlinske vrste, pri katerih je dovoljen odvzem iz narave in zbiranje nadzemnih delov, razen semen oziroma plodov, za osebne namene,
- O^o – rastlinske vrste, pri katerih ni prepovedi za nadzemne dele rastlin, razen semen oziroma plodov.

3 GOZDNI SADEŽI OZIROMA PLODOVI

»Gozdni sadeži« so zajeti znotraj različnega pojmovanja naravnih dobrin: »stranski gozdni proizvodi«; »postranski gozdni proizvodi«; »druge gozdne dobrine«; »nelesne gozdne dobrine«; »darovi gozda«; »okrasni predmeti iz gozda«.

Po namenu in načinu uporabe lahko koristne divje rastoče rastline razvrstimo v več skupin. Največjo skupino sestavljajo rastline, iz katerih pripravljamo zelenjavne jedi (divje rastoča zelenjava), pomembne pa so tudi rastline z užitnimi plodovi (gozdni sadeži) in z užitnimi podzemnimi deli. Tem skupinam lahko dodamo še začimbnice in čajne rastline, precej pa je tudi divjih rastlin z užitnimi semeni, cvetovi ali cvetnimi popki. Z zarezovanjem stebel ali stranskih poganjkov nekaterih rastlin lahko dobimo hranljive, sladke sokove. Obsežno skupino predstavljajo tudi koristne gobe.

Z naravno rastlinsko hrano se lahko preskrbujemo v vseh letnih časih. V pomladanskih mesecih je glavna sezona za nabiranje divje rastoče zelenjave, gozdni sadeži dozorevajo od junija do pozne jeseni, ko se prične glavna sezona za nabiranje gob.

Pravila o rekreativnem nabiranju gozdnih dobrin so zapisana v **43. členu Pravilnika o varstvu gozdov**: »Rekreativno nabiranje gozdnih plodov, zelnatih rastlin, gob in prosto živečih živali, ki je z Zakonom o gozdovih dovoljeno tudi nelastnikom gozdov, je nabiranje za lastne potrebe. **Posameznik lahko v enem dnevu nabere največ en kilogram gob, plodov in zelnatih rastlin in dva kilograma kostanja.** Pri nabiranju ni dovoljeno uporabljati pripomočkov za učinkovitejše nabiranje, ki povzročajo poškodbe na predmetu nabiranja ali njegovi okolici. Nabrane količine ne smejo biti predmet prometa.«

Rastlin, ki so zaščitene, ne smemo nabirati. To velja tako npr. za gobo knežja mušnica, kraljevi goban, vse vrste gomoljk ter še nekatere druge.

Na območju Republike Slovenije je tudi prepovedano namerno uničevanje gob in podgobja ter nabiranje podgobja vseh vrst samoniklih gliv. V osrednjih območjih narodnih in regijskih parkov ter v naravnih in gozdnih rezervatih pa je prepovedano nabiranje ali namerno uničevanje gob vseh vrst samoniklih gliv.

Za lažjo predstavbo v spodnji tabeli naštevam le najpogostejše dobrine, ki se nabirajo v naših gozdovih, njihovo najpogostejšo uporabo in dovoljeno količino nabiranja.

Gozdna dobrina - sadež ali plod	Najpogostejša uporaba	Omejitve nabiranja (na osebo na dan)
Divji šparglji	Zelenjava	1 kg
Arnika	Medicinski nameni	Šopek, ki ga lahko objamemo s palcem in kazalcem
Brinove jagode	Začimba	2 kg
Gobe	Začimba, dodatek k jedem	2 kg
Gozdne jagode	Sveže, marmelade	2 kg
Smrekovi vršički	Medicinski nameni	2 kg
Kostanj	Kuhani, pečeni	2 kg

Maline	Sveže, sokovi, marmelade	2 kg
Robide	Sveže, sokovi, marmelade	2 kg
Lipa	Čaj, med	2 kg
Čemaž	Začimba	1 kg
Črni bezeg	Sokovi, marmelade, ocvrti	2 kg
Šipek	Marmelade, čaj	2 kg
Borovnica	Sveže, marmelade, sokovi, čaji, sladice, žganja	2 kg

4 GLAVNI RAZLOGI ZA VAROVANJE GOZDA – RAZLOGI, ZARADI KATERIH SE V GOZDOVIH OMEJUJE NABIRANJE

Pogosto nabiralci ne mislimo in direktno ne vidimo vseh posledic, ki jih povzroči naše nabiranje. Tudi če nabiramo v dobri veri, je to lahko pogosto škodljivo za gozdove. Razlogi so med seboj pogosto povezani, v nadaljevanju pa naštevamo le nekaj najpomembnejših (spodnji vrstni red ne predstavlja pomembnosti razlogov).

4.1 Vir hrane za ljudi

Vir: www.okusno.je

Z užitnimi gozdnimi dobrinami se prehranjujemo. Gozdni sadeži so tako na primer pomemben vir vitaminov in drugih, za človeka koristnih sestavin. Zaradi tega se moramo truditi, da ohranjamo rastišča za nas tako pomembnih rastlin. Pozorni moramo biti pri njihovem nabiranju, da ne poškodujemo neužitnih delov, ki so potrebni za nadaljno rast in ohranitev rastline. S prekomernim in neprimernim načinom nabiranja (npr. uporaba »glavnikov« pri nabiranju borovnic, nepravilno čiščenje gob itd.) bi lahko takšne rastline izginile iz naših gozdov.

4.2 Vir hrane za živali

Vir: www.ostomaz.si

Gozdne dobrine so glavni vir hrane živalim, ki živijo v gozdovih. Le te se z njimi vsakodnevno prehranjujejo, hkrati pa si nekatere živali pripravljajo zaloge za zimsko spanje. Živali tako npr. ob suši trpijo pomanjkanje zanje užitnih rastlin, potem pa jim še tisto malo, kar ostane, poberejo ljudje.

Ljudje se pogosto ne zavedamo, da so določene rastline, ki za človeka niso užitne, glavni vir hrane določeni vrsti živali. Zato je zelo pomembno, da ne uničujemo namerno rastlinskih vrst, ki za nas niso tako pomembne - užitne.

4.3 Vir hrane drevesom in drugim rastlinam – sobivanje, soodvisnost

Vir: www.gartlc.mojforum.si

Gozdne dobrine, ki jih nabiramo za uživanje ali kakšno drugo vrsto (u)porabe, so še kako pomembne tudi za ostale rastline. Rastline namreč sobivajo in živijo v soodvisnosti ena od druge. V primeru, da prekomerno nabiramo določeno vrsto rastline se lahko zgodi, da tako npr. škodujemo tudi drugi rastlini, ki je od prve odvisna.

4.4 Čebelarjenje

Gozdne dobrine, ki jih ljudje nabiramo, so pogosto tudi vir za čebele oziroma čebelarjenje. Znani so pozitivni učinki medu in njegovih izdelkov, zato se moramo truditi, da bi ohranil dejavnost čebelarjenja.

4.5 Zrak

Vse rastline, tako za nas užitne kot neužitne, sodelujejo pri čiščenju zraka in nam s tem omogočajo preživetje.

4.6 Rekreativna

Vir: www.novagorica-turizem.com

Gozd nam ponuja veliko možnosti rekreacije, mi pa te možnosti s pridom izkoriščamo. Z varovanjem in ohranjanjem gozdov in njihovih rastlin bomo ohranili tudi prijeten prostor za rekreacijo.

4.7 Sproščanje – pomirjujoč učinek

V gozdove zahajamo tudi zaradi sprostitve, na sprehode. Vpliv gozda na človeka dokazano deluje pomirjujoče.

4.8 Medicina

Vir: www.gorenjske-lekarne.si

Veliko gozdnih dobrin uporabljamo tudi v medicinske namene. Trend uporabe gozdnih dobrin bi naj šel v smer načrtnega gojenja gozdnih ratlin, ki se jih koristi v medicinske namene. Tako bi preprečili prekomerno izkoriščanje gozdov in omogočili njihov dolgotrajen obstoj.

4.9 Vizualna dobrina

Gozd nam ne služi samo kot vir prehrane, temveč je lep tudi na pogled. K temu pa ne prispevajo samo zelena drevesa, temveč tudi vsi bolj ali manj pisani plodovi oziroma gozdni sadeži.

4.10 Ohranjanje naravnega ravnovesja za biotsko pestrost

S prekomernim nabiranjem in ropanjem gozdov prihaja do izginjanja posameznih rastlin oziroma vrst, to pa pomeni tudi manjšo biotsko pestrost. V Sloveniji se zaenkrat lahko pohvalimo z dokaj veliko pestrostjo rastlinskih vrst. Da bi to lahko ohranili tudi v bodoče, se moramo izogibati prekomernemu nabiranju posameznih vrst, saj bi lahko s tem preprečili nadaljevanje obstoja posameznih rastlin oziroma vrst.

4.11 Zaščita lastnikov in njihove lastnine

Nabiralci s svojim početjem pogosto uničujejo in onesnažujejo gozdove ter lastnikom omejujejo pridobitno dopolnilno dejavnost. Z vidika lastnine je zato treba zaščititi

gozd, saj lahko njegovim lastnikom le tako ohranjamo vrednost in omogočimo, da imajo od svoje lastnine tudi korist.

4.12 Blaženje vplivov klimatskih sprememb

Gozd oziroma njegove rastline dokazano pripomorejo k blaženju vplivov klimatskih sprememb. Kljub temu pa so ravno zaradi klimatskih sprememb gozdovi pogosto prizateti. S svojim početjem zato ne smemo še dodatno obremenjevati gozdov.

4.13 Vir pitne vode

Vir: www.mojnet.com

Gozdovi so pogosto vir pitne vode, od katere so odvisna vsa živa bitja. Hkrati rastline opravljajo funkcijo »čistilnih naprav«, saj se voda, ki teče čez naravno plast prečiščuje.

4.14 Protierozijska vloga

Gozd s svojimi rastlinami preprečuje odnašanje zemlje in drugega talnega materiala. Koreninski sistem dreves in drugih rastlin, ki sestavljajo gozd, preprečuje ali blaži premikanje in odnašanje tal. Korenine predstavljajo nekakšno obliko mreže, ki preprečuje, da bi se zemlja premikala.

4.15 Raziskovanje in učenje

Vir: www.td-sempeter.si

Gozd s svojimi rastlinami in živalmi nam nudi tudi prostor za učenje in raziskovanje. Vse bolj se uveljavljajo različne gozdne učne poti, ki se redno vzdržujejo in marsikomu pomenijo pomemben stik z naravo, kjer lahko v živo vidimo marsikatero rastlino in žival. Da bi lahko vse te dobrine še dolgo občudovali, jih ne smemo pretirano nabirati, saj bi to pomenilo, da bi iz določenih področij izginile.

5 ZAKLJUČEK

Kogar niso prepričali razlogi za ohranjanje gozdov, ki sem jih navedla in opisala, bo morda prepričal Zakon o ohranjanju narave, ki v svojem 7. členu navaja, da morajo vse fizične in pravne osebe ravnati tako, da prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in varujejo naravne vrednote. Država, lokalne skupnosti ter druge osebe javnega prava pa so pri izvajanju nalog iz svojih pristojnosti dolžne upoštevati načela, cilje in ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter pri tem medsebojno sodelovati.

Rastlinsko ali živalsko vrsto je prepovedano iztrebiti. Zniževati število rastlin ali živali posameznih populacij, ožati njihove habitate ali slabšati njihove življenjske razmere do take mere, da je vrsta ogrožena, je prepovedano. Rastline ali živali ter njihove habitate je prepovedano namerno, brez opravičljivega razloga ubijati, poškodovati, odvzemati iz narave ali vznemirjati.

Vsakdo, ki posega v naravo oziroma v habitat populacij rastlinskih ali živalskih vrst, mora uporabljati načine, metode in tehnične pripomočke, ki prispevajo k ohranjanju ugodnega stanja vrste (15. člen zgoraj omenjenega zakona).

Če način ali obseg rabe z rastlinami ali živalmi neposredno ogroža ugodno stanje vrste, mora ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave, rabo omejiti ali začasno prepovedati.

V skladu s 77. členom Zakona o gozdovih imajo delavci Zavoda, ki jih za to pooblasti minister, pristojen za gozdarstvo (gozdarski nadzorniki), pooblastila prekrškovnega organa po zakonu, ki ureja prekrške. Poleg inšpektorjev opravljajo neposredni nadzor nad izvajanjem določb in na njihovi podlagi izdanih predpisov ter določb drugih predpisov, ki urejajo nabiranje gob, plodov, zelnatih rastlin in njihovih delov, ki zajemajo:

- ugotavljanje kršitev glede zmanjševanja ravnosti sestoja ali rodovitnosti rastišča, stabilnosti ali trajnosti gozda oziroma ogrožanja njegovega obstoja, namena ali funkcij, ki se med drugim povzročajo tudi z zasekovanjem, lupljenjem, zarezovanjem, zažiganjem drevja in grmovja, odvažanjem in zastrupljanjem zemlje, ogrožanjem bivališč živali;
- ugotavljanje kršitev glede omejitev in prepovedi nabiranja živali, plodov, gob in rastlin;
- ugotavljanje kršitev glede rekreativnega nabiranja gob, plodov, zelnatih rastlin in njihovih delov;
- ugotavljanje kršitev glede vožnje v gozdu;
- ugotavljanje kršitev, ki bi zmanjšale ali preprečile uporabo gozdnih prometnic oziroma povečale stroške njihovega vzdrževanja;
- opozarjanje oseb na dejanja, ki škodijo gozdu.

Med opravljanjem zakonsko določenih nalog je gozdarski nadzornik uradna oseba ter ima službeni znak, službeno izkaznico in predpisano službeno obleko. Gozdarski nadzorniki imajo pravico od osebe, ki ne spoštuje določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov, zahtevati in dobiti na vpogled osebno izkaznico ali drugo

javno listino, s katero se dokazuje istovetnost te osebe. Gozdarski nadzorniki lahko tudi fotodokumentirajo potek kršitve in kršilca zaradi dokazovanja storitve prekrška. Gozdarski nadzorniki imajo tudi pravico izdati plačilni nalog osebi, ki stori prekršek.

Upam in verjamem, da gozdov ne varujemo in prekomerno ne nabiramo njihovih dobrin zaradi zakonov in predpisanih kazni, temveč zaradi razumevanja naštetih razlogov iz prejšnjega poglavja.

Bolj kot se bomo zavedali vrednosti in pomembnosti tega, kar z gozdovi imamo, bolj bomo znali to ceniti in bolj racionalno se bomo obnašali.

6 VIRI IN LITERATURA

1. Študija o območjih gozdnih sadežev in vrstah sadežev na teh območjih v Posavju
(<http://www.ktrc.si/Leader%202/GOZDNI%20SADEZI%20V%20POSAVJU%201.pdf>)
2. Zakon o ohranjanju narave
(<https://zakonodaja.com/zakon/zon>)
3. Zakon o varstvu okolja
(<https://zakonodaja.com/zakon/zvo-1>)
4. Uredba o varstvu samoniklih gliv
(<http://www.uradni-list.si/1/content?id=7610>)
5. Zakon o gozdovih
(<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO270>)
6. Sprehod skozi gozd
(<http://www.gozd-les.com/novice/sprehod-skozi-gozd-oktober-2013>)
7. Seznam zavarovanih domorodnih rastlinskih vrst v Sloveniji
(http://sl.wikipedia.org/wiki/Seznam_zavarovanih_domorodnih_rastlinskih_vrst_v_Sloveniji)
8. Gozd
(<http://sl.wikipedia.org/wiki/Gozd>)
9. Zavod za gozdove Slovenije
(<http://www.zgs.si/>)
10. Suša ogroža gozdove, hrane za živali ni
(<http://www.24ur.com/novice/slovenija/zaradi-suse-listavci-odvrgli-listje-iglavce-napada-lubadar.html>)
11. Vloge in funkcije gozdov
(<http://www.slonep.net/gozd/gozdovi-slovenije/vloge-gozda>)
12. Omejitve tudi pri nabiranju kostanjev
(<http://sobotainfo.com/novica/lokalno/omejitve-tudi-pri-nabiranju-kostanjev/32996>)
13. Nabiranje gozdnih sadežev
(<http://www.gozd-les.com/obisk-gozda/nabiranje-gozdnih-sadezev>)
14. Pravilnik o varstvu gozdov
(<http://www.uradni-list.si/1/content?id=95789>)
15. Okoljske vloge gozda

- (<http://www.slonep.net/gozd/gozdovi-slovenije/okoljske-vloge>)
16. S pomladjo začetek gobarske sezone
(http://www.siol.net/novice/znanost_in_okolje/2013/04/pomladansko_nabiranje_gob.aspx)
  17. Triglavski narodni park opozarja na omejitve nabiranja gob
(<http://www.dnevnik.si/magazin/prosti-cas/1042545372>)
  18. Nova strategija EU za gozdove
(<http://www.zelenaslovenija.si/novice/2291-nova-strategija-eu-za-gozdove>)
  19. <http://galerija.foto-narava.com/>
  20. Prepolovljen rod maline
(http://www.b92.net/biz/vesti/srbija.php?yyyy=2012&mm=08&dd=29&nav_id=638525)
  21. Velikolistna lipa
(http://www.omorika.si/sl/listavci_vrtnarija_vrtnarstvo/tilia_platyphyllos/)
  22. Arnika
(<http://www.kraeuter-verzeichnis.de/kraeuter/arnika.htm>)
  23. www.ostomaz.si
  24. www.mojnet.com
  25. <http://www.zelenaslovenija.si/novice/2291-nova-strategija-eu-za-gozdove>
  26. www.gorenjske-lekarne.si
  27. www.td-sempeter.si
  28. www.okusno.je
  29. www.gartlc.mojforum.si
  30. www.novagorica-turizem.com
  31. <https://www.flickr.com/photos/28057482@N05/13984166029/in/photolist-niJvR-76yLuT-fDosCw-dP1Tk6-e1G7BT-hfmD1B-745hPQ-dEEKuN-dEv3A3-gzrbDd-7WP4CN-eeHyLB-dvG7hx-7u93wo-dE5f1v-9Xnv3s-nFKCwo-e26d5Z-cWMGpU-dNmLSV-nV2jBk-5mC8Mv-aaQx1C-4H7udf-h2x61R-d7PrRb-gMoTPn-7xtVr9-dM5gSx-gqrxfe-icwUwL-gPDxDz-dNLoMT-gs5ULJ-gKZvhG-jN7cXQ-48vfR5-oyY4t9-574vYf-b9Qum8-mDtHgX-dGHeGn-e4AN6v-dL7mjc-4XozLd-dNJrwQ-dRg3Qf-c16BRA-dW2axe-jwuWwu>